

Inserati se sprejemajo in velja trisopna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Posamezne šte. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvenemirne delje in praznike, ob 1/26 popoldne.

Deželni zbor kranjski.

Petnajsta seja 20. okt.

Prične se ob devetih, občinstva je primerno veliko na obeh galerijah. Poslanci so navzoči vsi, razen bolnih Braune-ta in grofa Blagaja, pa dr. Schreya, ki se sej več ne vdeležuje. Na dnevnem redu so najprej še ostala poročila odsekov o raznih zakladih.

Dr. Poklukar poroča v imenu finančnega odseka o računskem sklepu in proračunu zaklada učiteljskih penzij. Sprejme se s potrebnostjo 17.680 gld., z zalogo 7476 gld. in s primanjkljajem 10.204 gld., ki se imajo vzeti iz deželnega zaklada. Pri tem se bivšemu učitelju Jos. Stuparju pokojnina zviša od 315 na 415 gl., učitelju M. Rantu pa dovoli druga starostna doklada.

Pri poročilu finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada oglašil se baron Apfaltrern ter pravi, da naj bi mesto Ljubljana, ki plačuje zdaj šolske priklade le 10%, plačevalo tudi 18%, kakor dežela. Zato stavi predlog, naj bi se deželnemu odboru naročilo to reč vravnati. Poslanec in ljubljanski župan Grasselli pravi, da ljubljansko mesto plačuje do zdaj res 10% šolske priklade, a da to ne bo dolgo tako; mestne šole so prenapolnjene, ker hodi vá-nje tudi veliko otrok iz dežele, treba bo toraj kmalu tretje mestne šole in takrat se bo priklada zdatno povišala. Zoper Apfaltrernov predlog on nima nič, marveč je celó zá-nj, da bo deželni odbor sam prepričal se po preiskovanji, da se v tej zadevi ne dá nič narediti.

Poslanec Lukman omeni, da v ljubljanske šole hodijo tudi otroci železničnih vradnikov in služabnikov, a železnica ne plačuje za te šole nič; naj bi toraj tudi kaj plačevala.

Dr. Bleiweis vit. Trsteniški opomni, da je Ljubljana le zato tako srečna, ker je o lo-

teriskem posojilu dobila 100.000 gld., ki so ji tako rekoč z neba padli; s temi je zidala poslopje druge mestne šole, zdaj tega ne bo več in če se bo zopet kaj zidalo, treba bo priklade več ko 20%.

Poročevalec dr. Poklukar nima zoper Apfaltrernov predlog nič, ampak je zá-nj že zato, da bo tudi deželni odbor priliko imel izreči o tem svojo misel.

Predlog Apfaltrernov se potem sprejme z veliko večino.

Potem se sprejme proračun tega zaklada s potrebnostjo 212.920 gold., zaloge je 18.782 gold., primanjkljaja toraj 195.138 gold., ki se ima pridobiti z 18% priklado, kakor do zdaj. V potrebnosti je tudi 600 gold. za prostovoljni poduk v drugem (nemškem) deželnem jeziku na ljudskih šolah in tudi ti so se dovolili brez ugovora, le nekaj poslancev ni bilo v zbornici, ko se je glasovalo.

Ko se je neki vdovi dovolilo 60 gold. miloščine na leto, pride na vrsto poročilo finančnega odseka o zadevah novega muzeja „Rudolfinum“, poročevalec je Dežman. Tukaj se oglašil dr. Papež in stavi predlog, da bi deželni odbor mizarska dela, ki znašajo čez 12.000 gold., koj oddal ter pri tem oziral se na domače obrtnike; oddati se mora prej, da si dotični morejo priskrbeti dovolj in dobrega lesa. Poslanec Grasselli omeni, da, ker tukaj gre za pogajanje med deželo in mestom, so tisti poslanci, ki so ob enem mestni odborniki, v nekaki zadregi, zato se bodo odtegnili glasovanju.

Dr. Papežev predlog, kteremu pa Dežman ugovarja češ, da se koj dela ne dajo oddati, marveč treba dražbe, ker bo muzej tako še le 1885. leta gotov, se potem sprejme, ko je dr. Papež še besedo „koj“ pojasnil, da pomeni „kmalu“, kakor tudi predlogi odsekov.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. oktobra.

Avstrijske dežele.

Deželni zbor moravski. 19. oktobra. V seji (podnevi) so razpravljali deželni budget. Rednih stroškov je 2,948.328 gold. in izrednih 50.000 gld., skupaj tedaj 3,448.328 gld. Pokritega je 528.327, ostane tedaj 2,920.001 gold. Sprejete so bile vse točke budgeta po nasvetu finančnega odseka. — V večerni seji so prišle na vrsto vladne predloge o složenji zemljišč. Gospodarski odsek je priporočal te deželne postave, ki se vjemajo z državno postavo dne 7. junija 1883. Postava je bila potem sprejeta v 2. in 3. branji. — 20. oktobra. Deželnemu odboru se je predložilo mnogo stvari, da o njih pozveduje in v prihodnji seji poroča. — Konečno se določi deželni stroškovnik za l. 1884, za primanjkljaj, ki znesse 3,215.081 gold. se določi naklad 31 krajearjev. Poročilo o volitveni reformi so odstavili z dnevnega reda več peticij za podpiranje cestnih naprav in vravanja rek so odstopili deželnemu odboru in potem je bil zbor običajno sklenjen. Izredno je bilo pri sklepu to, poslanec Chlumecy se je zahvalil tudi desnici (slovanskim poslancem) za složno delovanje na korist dežele, a poslanec Fanderlik je rekel, da od večine ne more sprejemati take hvale, ker večina pripada slovanski stranki in zahvalo more le sprejeti od volilcev in českih prebivalcev. Ko je govoril še c. kr. namestnik, ki se je zahvalil za soglasno sprejeto več postav, je bil zbor zaključen.

Deželni zbor galški. 20. oktobra. Razpravljal se je nadalje deželni budget; deželnega naklada bode po 27 krajearjev na goldinar in na posodo hočejo vzeti 1 milijon, da se pokrije pomanjkanje od 1882 do 1884, in da bode kaj gotovine v blagajnici. Za zemljišče-odvezni zaklad bode v vzhodnji in zahodnji Galiciji naklada 31 1/2 kr. in v Krakovem po 22 kr. Ako se pogodé z državno vlado bode še naklada po 2 kr. Obravnava se potem več stvari, ki zadevajo obdajenja po raznih občinah, zopet druge stvari pa zadevajo opravičenje pristojbin i. dr. — Vlado hočejo napro-

Listek.

Moderna kneza Rothschild in Pereire, pa Napoleon III.

Napoleon III. je, kakor znano, leta 1851 napravil na Francoskem prevrat, ki mu je cesarsko krono na glavo postavil. Do takrat je bil Pereire pri Rothschildu vrhovni vradnik na borsi in si je v tej službi vže okoli 700.000 frankov „prislužil“, ki jih je pri Rothschildu naložil. Bilo je 30. novembra 1851, ravno se je bil Napoleon vže na prevrat dobro pripravil in si je le še nekaj novcev hotel na stran djati, ko pošlje iz tega namena svojega popolbrata grofa Morniy-a k Rothschildu, da naj mu en milijon posodi. Po Parizu se je pa že marsikaj o bodočem prevratu govorilo in Rothschild mu iz tega vzroka prošnjo od-

bije rekoč, da je sam nekoliko v zadregi in da jako obžaluje itd., kakor znamo, kadar nečemo! — Pereire je bil vsega tega svedok in še tisto uro gré k Rothschildovemu knjigovodji, da naj mu premoženje imetja preračuni. Ko se je to zgodilo, dvignil je novce pri blagajnici, podal se še tisti večer z njimi v Elysée, kjer je Louis Napoleon bival in rekel: „Rothschild Vaše prošnje za denar ni uslišal, zato pa Vam jaz vse svoje prihranjene novce ponudim, kajti, kar se mene tiče, imam na Vašo bodočnost najtrdnjeje zaupanje.“

Louis Napoleon moža trdo pogleda, sprejme ginjen novce in pravi: „Vi pač ne veste, kako ste mi vstregli, in povabim Vas, da me čez nekaj dni zopet obiščete, da mi boste o Vaši lastni osobi kaj predlagali.“

Dva dni pozneje razrušila se je republika in Napoleon zasedel je cesarski prestol. Pri drugem zaslišanji vže prosil je Pereire konce-

sije za ustanovo „Crédit mobilier“-a, ki jo je tudi odmah prejel in z njo vred še celó vrsto družih postranskih dovoljenj.

Se vé, da je Pereire sedaj Rothschildu javil svoj izstop in ko je ta zvedel, kaj je Pereire z Napoleonom včini, pravi: „Nisem vedel, da imam takega „va banque“ (hop) igralca v hiši; toda rad bo še k meni prišel, ohranite mu njegovo mesto in nikomur ga ne oddajte.“ In res, celih trideset let, t. j. do Pereirove smrti ostal je Pereirov pult pri Rothschildu nenameščen. Pereire postal je velikanski milijonar in bi bil še lahko mnogo bogatejši, da ne bi bil tolikih svot na to potrosil, da bi bil Rothschilda oškodoval. Obe hiši bojevali ste se na smrt in življenje in nekega dne je Pereire rekel: „Če pojde tako na dalje, bo Rothschild na slami poginil, jaz pa na tlaku.“

Na Francoskem je sploh znano, da je Pereire Rothschilda, kar se intelligence tiče,

siti, da bi delala železnico po krajih, ktere je na novo vpeljani davek najhujše zadel, in sicer od Tarnopolja na jug. Zele tudi, da bi se vlada ozirala na izpeljavo kanala med rekama Duseiter in San, kakor je to nasvetoval inženir Laurent. C. k. deželni namestnik v imenu Njih Veličanstva odredi deželni zbor. Deželni glavar potem naznani, da boče dan prihodnje sesije pismo naznanil poslancem. Omeniti nam še gre najvažnije postave, ki je bila sklenjena v ti sesiji, namreč omejiti se ima svobodna razdelitev zemljišč, taka postava bi bila tudi drugod sila potrebna. Kam pridemo, ako boče ljudem privoljenje, razkosovati in drobiti zemljišča po svojih dozdevnih potrebah.

Hrvaški kraljevi komisar, general konjice **Ramberg**, sedaj v Rudapešti biva, ob enem se pa tudi z ministri posvetuje, ter poroča o odnošajih, o bodočnosti in daljni obravnavi Hrvaškega. Kratki dnevi so mu še odločeni za njegovo izjemno delovanje in dasi ravno si prejšnjega reda vsaki nazaj želi, ga vendar ne bo Hrvata, ki bi se morda s sovraštvom Ramberga v njegove vlade spominjal. Ramberg je imel v rokah vso oblast in na čast se mu mora priznati, da jo je prav modro rabil.

Razmere med **Avstrijo** in **Italijo** so v oficielnem smislu najboljše, kar si jih le misliti zamoremo. Kako nam je pa narod in osobito laško časnikaštvo prijazno, najbolje odlok deželne sodnije v Trstu priča, ki je 27. septembra t. l. 22 italijanskim listom pot v Trst prepovedal.

Vnanje države.

Srbski minister **Bogičević** prejel je od našega cesarja red železne krone prve vrste, kar je menda na Srbskem jako dober vtis napravilo.

Na **Laškem** je odstopil pomorski minister.

Angleška „Pall Mall Gazette“ pripoveduje, da razmere med **Avstrijo**, **Nemško** in **Rusijo** niso nikdar srčneje bile, nego so ravno sedaj. Ruska vlada, dasi tudi ne četrt v zvezi, popolnoma avstrijsko-nemško-laškim prizadevam gledé ohranjenja evropskega miru pritrukuje.

Francoska zadruga stalnih radikalnih odborov izdala je oklic, da je domovina in republika v nevarnosti. Nevarnost ji menda od Orleanscev preti, ki se pripravljajo, da jo vničijo. Za to se jim silno potrebno zdi, da bi se po celi deželi stalni odbori nastavili, ki naj bi republiko branili. Vse prav, naj bila bi le republika boljši kot monarhija; ali ravno francoska ne bode tega nikogar pričala.

Kakor se čuje, bodo **Angleži** Egipt zapustili; pravijo, da na mesec po 4 funte sterlingov za vsakega angleškega vojaka egiptovski državni zaklad prehudo obtežuje. Dvatisoč mož odpotovalo bo menda takoj sedaj, drugi pa o Božiču.

tako nadkrivljeval, kakor zdravook slepea. Ko je tudi Rothschild to sprevidel, se njegovim ženijalnim zanjkam ni nič več tako izpostavljaj, ter mu voditeljstvo na borsi popolnoma prepustil in se sam le bolj z notranjim opravištvom pečal.

Kakor je Pereire verjetno pravil, je Rothschildova pariška hiša leta 1841 meseca novembra, ob času, ko jo je Pereire zapustil, imela 2400 milijonov premoženja. Za koliko se je to v teku 32 let po obrestih od obresti, po špekulaciji na borsi, po sklepah državnih posojil, pomnožilo, si je lažje misliti, kakor preračunati. Da je tako orjaško premoženje državi in posameznim jako nevarno, bo pač vsak pritrdil in pariška hiša je še le jedna izmed družih Rothschildovih. Vsa Rothschildova rodovina mora imeti, da bi lahko cesarstva kupila, ko bi bila na prodaj.

Izvirni dopisi.

Iz Trsta, 17. oktobra. (*Trst in historične pravice*.) Tržaški deželni zbor se je zopet v letošnji sesiji spraval nad svoje zgodovinske pravice, le čuditi se je, kdor pozná tržaške razmere, da se te litanije lažiliberalizma v Trstu od leta do leta ponavljajo. Tržaški mestni poslanci, večjidel „puro sangue Italiani“ (?), kakor n. pr. Vidakovič in družbani bi radi v Trstu imeli izjemo pravega samovoljnega strahovanja, to je, historične pravice samo za-se, med tem ko so v okolici vse pravice vzeli našemu narodu, tako da stvar sama na sebi postaja vže gnjusna.

Davkoplačevalci razne narodnosti plačujejo iz krvavih žuljev v mestno blagajnico, ktera nima dna, visoke davke, doklade in druge prireske v taki obilni meri, da prej nikdar tako. Kako pa je z volilno pravico pri teh „ultra-laških“ patronih? Volilno pravico ima le tisti, kteri je ali „irredentist“, nasprotnik vsega, kar po Avstriji in Slovenstvu diši, če tudi ne premore družega svojega, kakor to, kar ima na sebi, ali pa da je prejšnja leta občinsko pristojništvo pridobil. Mestni magistrat podeljuje občinsko pravico takim, kteri trobijo v njegov rog in so priporočeni od levih mestnih svetovalecev. Koliko obrtnikov pa in rokodelcev, kteri so vže 30 in več let v Trstu, ne dobijo občinskih pravic in so odvrnjeni z raznimi razlogi, bolj prav, izgovori. Kar ni v Trstu laškega ali da vže ne diši po tej blaženi oliki, obsojeno je hudo od peščice, ki imajo v rokah vse mestno oskrbnitvo. Da tudi židovi veliko besedo imajo, je umevno, ker od njih se podpira protiavtstrijska propaganda z novci. Historijske pravice Trstu so pajčevini podobne, v ktero se lové vsi žužki in smeti v kotu temnega hleva, dokler ne poseže metla po nje in izčisti gnjus in smrad. V tržaški okolici so bili prej domači župani po ljudstvu voljeni; dandanes postavlja magistrat ptujce, ki besedice slovenskega ne znajo, kteri so v pravem pomenu vohuni in paličjoti magistratu, ter ovajajo vsacega, kdor le količkaj spoštuje svoj slovenski narod! To so Rusi, panslavisti in Bog ti ga vedi kaj še vse. Kaj pa, če si kdo drzne slovensko zastavo razobesiti, magistratovec kar po udih trga in gorje narodnemu učitelju, ki se drzne občeavat z narodnjaki. Ves aparat, kolikor ga ima magistrat v svoji oblasti, bodi si žandarm, dacear, kapovila (župan) ali okrajni načelnik, služi slepo špicelnom. Tudi med narodne učitelje se je zasejal tak policijski duh, ki nadzoruje druge učitelje ter jih toži za vsaki korak, ako ga storé prav. To so historične tržaške pravice v pravi obliki, nad kterimi se bode prej ali slej svoboden duh časa hudo maščeval. Historične pravice tržaškega magistrata pa obstojé tudi v tem, ima v svoji službi take vradnike, kterih več je vže stalo pod Garibaldijevim vodstvom proti Avstriji v vojni. Pred 500 leti, ko je v Gradci avstrijskemu vojvodi Leopoldu III. deputacija izročila Trst in okolico v njegovo pokroviteljstvo in ga tako priklopila Avstriji, se ne nahaja v dotični pogodbi čisto ničesa v preblazeni laščini, da mora v Trstu prevladati, zatirati druge nelaške narodnosti in poitalijančiti Slovence. Ves izobraženi svet mora obsojevati postopanje tržaškega magistrata, da le laško narodnost kot „unicum“ pripozná, vse drugo je ničla. Tisočkrat se je vže po časnikih pisarilo, da magistrat ne spoštuje slovenske narodnosti, da vradniki na magistratu ne znajo našega jezika, in ako kdo

zná par besedi, ruga se ubogemu kmetu, ko pride o poslih v ta zverinjak, kterege prebivalci bi nas radi na solati pozobali. Tržaški Slovenci imajo radi te borbe res jako težko stanje med vsem Slovenci. Vlada je zakrivila sama prejšnja leta, da je vzrastel v Trstu „irredenti“ in nje patronom greben. Vlada sama dala je tej protiavtstrijski stranki moč v roke, s ktero danes vladi kljubuje. Volilni red je tako sestaviti pomagala vlada, ali ga je odobrila, da smo Slovenci potisnjeni v tako manjšino, da naši zastopniki še drobtine ne vlove, ki iz bogate mize padajo.

Zato opozorujemo zdaj na dobro mislečo vlado, ki hoče in se trudi vsem narodom pravična biti, da prej ko moč vniči te tako zvane „historične pravice“, ki pa to nikakor niso, ampak so le historična krivica vsem narodom razun „irredente“. Saj s takim postopanjem se državi sami največ škoduje. Nikoli bi Tržacani čez morje na Laško ne zrl in hrepneli, nikoli bi nenasitljivi laški želodec tolike skomina po Trstu in Istri ne imel in ga za-se ne tirjal, naj bi laški živelj ne bil še v prejšnjih časih vsestransko tako podpiral, kakor se je. Nič družega ne rečemo, kakor: „Naj se pogleda na cvet in sad, da se spozná, kako seme se je prej sejalo. Naj se pa tudi prizadeva s korenino vred izrjavati Avstriji sovražno drevo, da nas vseh enkrat s svojim padcem ne pokoplje.“ *)

Iz Celovca, 13. oktobra. (*Nekaj o praktični izpeljavi jezikovne ravnopravnosti*.) Žalostno je, da politični boji naše najboljše moči požirajo, in marsikdo, ki bi se morda izuril in izučil za najboljšega narodnega gospodarja, zgodovinarja, jezikosloveca, naravosloveca ali kar si bodi, ne pride nikoli do resnih študij, ker nas vse vznemirja politični boj, in morajo najboljši moške naroda vedno na straži stati za brambo pravic, ki so naravno človeške in državljansko zakonite, ter bi sploh nikoli ne smele v nevarnosti biti. Jasno pa je tudi, da od politične borbe odnehati ne smemo, dokler je naše narodno življenje samo v nevarnosti. Kajti kaj bi nam koristila še tako lepa in bogata literatura, ako bi se pa med tem časom naš narod potujčil in bi ne bilo koga, da bi naše bukve bral! Tako na primero Slovenci v celovski okolici še slovensko brati ne znajo, ker se tega v šoli niso nikoli učili; ako bi kdo najlepše slovenske bukve zastonj med nje deliti hotel, bi jim vendar nič ne koristile, ker jih brati ne znajo. Gotovo pravo smo tedaj zadeli, da tirjamo pred vsem narodne šole in vradnije.

Toda preteklo bo še mnogo vode, prej da to dosežemo. Sedanja vlada obeta in obeta, pa le malo stori, se vé, da ima vsestranske ovire, celó od lastnih organov. Ta zavornica bo pač še dolgo, dolgo ostala. Dokler imamo napravo deželnih šolskih svetov, bomo koroški in štajarski Slovenci vedno le drobtinice pobirali, ki bodo od bogate nemške mize padale. Večina v koroškem in štajarskem šolskem svetu bo zmirom iz nemških mož sestavljena, in če bi bili prav pravični, v dvomljivih slučajih bodo vedno tako ukrenili, kakor bo za Nemce bolje kazalo. Mar li bi ne bilo mogoče, da bi se namesto deželnih naredili narodni šolski sveti? Meni vsaj se vidi ta misel prav lahko izvršljiva, da bi se za vse Slovence naredil en sam narodni šol-

*) Srčen pozdrav, zakaj se tako redko oglasite?

ski svet v Ljubljani. Dežele ostanejo kakor so; saj deželni zbor s šolskim svetom nema drugega opraviti, ko da dovoli denarno svoto za šolske potrebe in da pošlje nekaj zastopnikov v deželni šolski svet. To oboje pa se tudi potem lahko zgodi.

Vsi slovenski okraji teh dežel naj bi spadali potem pod en narodni slovenski šolski svet v Ljubljani. Denarne svote za ta narodni svet in njegovo delovanje naj se odločijo po odstotkih prebivalstva. Ker je koroških Slovencev tretjina prebivalstva, naj bi koroški deželni zbor tretjino svojega šolskega budgeta odrajtal matici slovenskega šolskega sveta v Ljubljani, kateri za to vzdržuje šole v slovenskih okrajih koroških. Isto naj se zgodi na Štajarskem in Primorskem.

(Konec prih.)

Iz Celja, 22. oktobra. Vitežki red III. vrste se je včeraj 21. t. m. slovesno izročil č. g. celjskemu opatu Ant. Vrečko-tu. Na predvečer — v soboto — napravilo je pred opatijo veteransko društvo serenado: veterani so svetili, a svirala je mestna godba. Enaka bakljada se je potem napravila mestnemu županu dr. Neckermannu, odlikovanemu z naslovom: cesarski svetovalec.

V nedeljo 21. oktobra zbralo se je ob 1/2 12 mestno starešinstvo z nekaterimi drugimi odličnimi gosti v okusno venčani dvorani na magistratu, kamor sta došla ob 3/4 12. ces. kr. okrajni glavar in č. g. opat. Po kratkem nagovoru pripne g. Haas na prsi g. opatu imenovani red; g. odlikovanec se zahvali za to najvikše priznanje njegovih zaslug. G. mestni župan povzame potem besedo, v kateri povdarja, da je g. opat vedno v naprednjaskem duhu pospeševal blagor celjskega mesta, si pridobil ljubezen prebivalstva ter mu vošči srečo v imenu celega mesta, za kar se mu g. opat zahvali ter obljubi, kakor do zdaj, tako tudi zanaprej ravnati.

Ob eni popoldne se je pričel obed v opatiji, h kateremu so bili povabljeni načelniki vseh celjskih vradov, ravnatelji šol itd. — Ob 1/2 5. uri zvečer so se ubožci celjske fare v opatiji obdarovali. — Med tem, ko „Slovenec“ objavlja to poročilo, pristavlja tudi še svojo željo: Naj bi odlikovani gosp. opat pač nikdar ne pozabil, da ga je rodila slovenska mati, naj bi se spominjal tudi svojih slovenskih rojakov ter povspeševal opravičene težnje svojega ljudstva; takrat se bomo iz srea veselili nad tem odlikovanjem tudi mi, ki smo mu bratje po krvi.

Domače novice.

(*Deželni zbor kranjski*) je bil v soboto o 1/2 10. uri ponoči končan. K večerni seji prišlo je ravno komaj zadostno število poslancev, namreč 19, drugi so bili že odpotovali z Ljubljane. Dnevni red se je ves rešil. O tem zdaj le to, da statut ljubljanskega mesta ni bil sprejet, o drugem poročamo obširneje prihodnjič. — V tej seji je dr. Zarnik odložil poslanstvo, toraj bo nova volitev. Ob koncu seje zahvalil se je deželni glavar grof Thurn deželnemu predsedniku za njegovo marljivo in vpljudno sodelovanje, potem zbornici in posebno odsekom, ki so tvarino tako dobro premleto podajali zbornici v obravnavo. — Deželni predsednik baron Winkler povdarjal je posebno to, da ste zdaj narodna in nasprotna stranka složno skupaj delovali in da je to poročstvo za boljšo prihodnost. — Slednjič se je dr. Po-

klukar v imenu zbornice zahvalil deželnemu glavarju grofu Thurnu za umno, mirno in nepristransko vodenje zborovanj in seja bila je sklenjena s „slava“ in „hoch“-klici. — Poslušalci so odšli mrzlih sre, kakor še nikoli, to ve pisatelj teh vrst, ki je poročevalec o sejah že 15 let in je bil v tem času pri vsaki seji ter jih tudi popisal. Tudi on odšel je ta pot žalosten in raznenačen kakor še nikoli. To povedati mu bodi dovoljeno, če prav je — marsikaj zdaj drugače. Naj se drugim zdi drugače, — on ima svoje srce, in to je v prvi vrsti — narodno.

(*Šest sto goldinarjev*) se je v deželnem zboru, kakor do sedaj, tudi letos odločilo za nagrado onim učiteljem, ki dokažejo, da uspešno nemški neobligatno podučujejo. Denar se je skozi okno vrgel, kajti uspeh, ki se po deželi v nemščini po takem podučevanju doseže, ni piškavega orha vreden. Ali res naši poslanci tega niso vedeli? Naj bi se bili novci rajši določili v podporo revnih učencev, ki jih je toliko po deželi, da bi se jim bila rajši kupila gorka obutev in obleka za zimo, gotovo bilo bi več dobro delo.

(*„Laibacherica“*) danes na prvi strani izraža veselja nad tem, da se je deželni zbor kranjski končal tako mirno in da so se tudi njegovi udje nasprotnne stranke pokazali tako spravljive, da vnanjim svojim prijateljem ne bodo všeč. Članek konča s tem, da se „svet vendar-le giblje“ ali „zemlja vrti“, čeravno so se narodni in oni poslanci med seboj dobro sporazumeli.

(*Veselica „delavskega podpornega društva“*) v spominj 15letnice njegove je bila zelo živahna, vsi prostori čitalnične restavracije prenapolnjeni. Telegramov in pisem došlo je od vseh krajev veliko število. Veselilo pa je posebno vsakega to, da se je še le prav pred kratkem osnovani pevski zbor tega društva tako dobro obnesel, za kar gre nemajhna hvala pevovodji gosp. Justinu. Veselica končala se je v najlepšem redu, kakor je bilo sploh vse židane volje. Čitalničnih prostorov že davno nismo videli tako polnih — vzlasti, ker nekatere vrste ljudje zanemarjajo to gostilnico, akoravno je zdaj boljša od marsiktere druge, kamer zahajajo narodnjaki.

(*Zgubljena zlata ura.*) „Laibacherica“ poroča, da je pastir v Krmi našel zlato, dragoceno uro, ki jo je moral zgubiti kak hribolazec ali lovec. Ta ura je zdaj pri gosp. Gasparinu, županu v Radvinu pri Bledu na Gorenjskem, kjer jo proti primerni odškodnini dobi tisti, ki jo je zgubil. Dozdaj, čeravno je tega že dolgo, se ni oglasil še nihče zanj.

(*Učiteljska zborovanja.* Konec). Odborova seja je bila samo jedna 15. jul., v kateri so bile naznanjene društvene spremembe, in določil red obnemu zboru. Predštevni ni mogoče na tanjko določiti, vendar toliko vemo, da bode letos kakih 400 gl. višje izplačati vdovam mimo l. l. — Tem več se bode trosilo, tem manj se bode moglo potem obligacij nakupiti, a shajalo se uže bode. — Oglasi se za besedo učitelj P. iz R. ter želi, da bi se privatni dolg brž ko brž iztirjal. Poročevalec odgovarja, da je denar pri društvenikih naložen, ki plačujejo obresti po 6 gl., teh eden je zastavil hišo in vrt, a pri drugih dveh tudi se ni zgube bati, ako nista pri ti priči že vplačala, bosta to v kratkem, sicer naj si pa to opombo gg. A. in St. ad notam vzameta. Poročevalec naznani, da bode dnevni red danes zelo obširen, več takih stvari, ki imajo priti pred odborovo sejo, je danes na dnev-

nem redu, potem pa nekaj prošenj za podporo in posojilo, nadalje pa še dvoje prošenj za pristop k društvu. Zbor želi, naj bi se najprej naznanile prošnje za podporo in pripomoč, da bi se vedelo, kaj se ima razdeliti vsakemu. — Gosp. T. pa posebej želi pojasniti, je-li mogoče iz društvenih pripomočkov dajati izredne podpore. Tajnik to razjasni s tem, da pravi, da se je lani nakupilo iz prebitka obligacij za 1030 gl., nominalne vrednosti 1300 gl., ako se kaj več potrosi za vdove in sirote ali za izredno podporo, bode se toliko manj nakupilo obligacij, a kakor se sedaj kaže, društvo bode vsigdar lahko spolnovalo glavni namen: podpiranje društvenih vdov in sirot. Po teh opazkah se stvar nadalje obravnava, in sklene se, da se ima dar Njih Veličanstva obrniti za izredne podpore. Tajnik pravi, da hoče prošnje predlagati v tem redu, kakor so se prosilci (prosilke) oglašali.

1. Barbara Štamear, 52 let stara, vdova r. A. Štamearja v Selcah na Gorenjskem, dobi izredne podpore 25 gl. — 2. Janez Zupanec, vpokojeni učitelj, poslednjič v službi pri Novi Štifti na Štajarskem, sedaj organist v Šmartnem pri Gorenjem gradu na Štajarskem, oče mnogobrojne družine, dobi pripomoči za letos 40 gl. — 3. Josefina Jerom, soproga r. učitelja Jeroma, umrl. pri sv. Križu l. 1879, prosi izredne podpore. Vdova ima le po milosti pokojnine na mesec 10 gl. 40 kr., stanuje sedaj v Ljubljani, da lože dečka v šolo pošilja. Privoli se ji izredne podpore 15 gl. z ozirom na dar Njih Veličanstva. — 4. Leopoldu Pegamu, učitelju v Sorici, sedaj imenovanem za Preloko, ki je v silno žalostnih razmerah, kakor kaže zdravniško spričevalo, sklene društvo podariti izvanredno 20 gl. Prošnji vdove Antonije Kuharjeve se ustreže, in prizna se nji pokojnine 100 gl., a 7 otrokom podpornine po 25 gl. na leto vsled § 11. društ. pravil, ker je rajni Blaž Kuhar letnino redno plačeval. Prvi obrok je s 1. novembrom t. l. V društvo se sprejmeta a) Franjo Jeglič, učitelj na Dovjem na Gorenjskem, prošnja je z zdravniškim spričalom podprta in prosilec je uže plačal vstopnine 27 gl.; b) Leopold Vazlaček, učitelj v Laščah. Prebere se njegovo zdravniško spričalo in po kratkem razgovoru se tudi ta sprejme v vdovsko društvo. Za novega uda sprejme se tudi Avgust Adamič, učitelj pri sv. Petru v Ljubljani. Pristopil je sicer društvu l. 1864, plačal vstopnine 10 gl. in letnine 15 gl., zadnja leta 1868. Sedaj pa želi, da naj bi se mu nekaj letnine vstelo. Prošnji zaradi povračila se ne more vstreči, ker je določeno zoper § 5. društ. pravil, ako se tukaj vstreže jednemu, oglasi se jih stante pede mnogo, ki hočejo pod tem ali onim imenom povračila, a prosilec ni treba prilagati zdravniškega spričala. Na dnevnem redu je še prošnja nadučitelja G. K. iz R. Na to prošnjo se društvo ni moglo ozirati, ker je prosilec za 3 leta letnino na dolgu in tudi še nekaj vstopnine, dasiravno je uže l. 1867 pristopil, a dovolil se mu je obrok za vplačevanje. Za pristop k društvu oglasita se še dva navzočih učiteljev, ki se sprejmeta takoj, ko priložita prošnjama zdravniško spričalo. — Za pregledovalce računov se volijo vslikoma učitelji: Kovšca, Potočnik in Zarnik Martin. Po predlogu učitelja M. Zarnika se voli per acclamationem sedanji predsednik in blagajnik. Ostane tudi sedanji odbor, in namesto umrlega Kuharja stopi v odbor učitelj S. Punčah iz Rudnika. S primernim nagovorom predsednika in slava-klici presvitlemu cesarju se zbor konča in odboru se na-

laga izvršitev sklepov. Končajmo pa to poročilo s zastavico. — V Ljubljani je javno poslopje, tam je mnogo sedežev pripravljenih. Ali povabljeni ne morejo priti, in se raznim načinom izgovarjajo, tisti, ki bi potrebovali prostora, ne morejo priti, a tisti, ki niso poklicani, se radi oglašajo. Kaj je to? Vdovsko učiteljsko društvo. Zdravi in čvrsti ne marajo pristopati, bolehniki se ne morejo sprejemati, niti se ne more redna podpora deliti drugim, nego opravičenim. — Učitelji, bodite podobni modremu možu, ki je v lepem vremenu streho popravil in vodo jezil, še preden mu je bregove prestopila.

(Zasežen) je bil v soboto „Slovenski Narod“ zavoljo nekega dopisa, cikajočega na znane dogodbe v deželnem zboru kranjskem.

Razne reči.

— Iz Celovca prinaša „Tribüne“ žalostne podobe, ki naše bolj žalostne razmere in gnjilobo ljudstvenega življenja kažejo. Dvanajstletnih požigalcev in trinajstletnih morilcev, ki s premišljenostjo hudodelstvo doprinesó, in od sodnika vprašani, če jim je kaj žal, pravijo predrzno, da nič, svet vendar ni še velikokrat videl! Požigalec, dva dvanajstletna dečka, zažgala sta v Celovci v šentviškem predmestju nek hlev in obstala, da sta to nalašč storila. Ne s tem zadovoljna, hotela sta tudi še mestno gledišče v Celovci zažgati, kjer so ju pa prijeli. — Ubijalec sta pa po trinajst let stara in sta ubila in oropala tretjega dečka, ki je perilo nesel. Tisto perilo ju je izdalo. Tudi ta dva pravita, da jima ni prav nič žal! Kaj je temu vzrok? Liberalizem in konkubinatus. Pod liberalizmom se na Koroškem brezverstvo razume (menda tudi drugod) in ondašnji liberalci pravijo: „čim manj vere, tim bolje se živi!“ Edina vera, ki jo koroški liberalci še imajo, je ta, da se morajo slovenski kraji, čim preje, tim bolje — ponemčiti. Za poduk v krščanskem nauku se živ krst ne briga, in če se, tako se mora krščanski nauk slovenskim otrokom v nemškem jeziku predavati, ki ga toliko razumejo, kakor kmet logaritme. No, nasledki se kažejo, pa se bodo čedalje bolj. Druga velika nesreča za deželo je konkubinatus, iz ktere neznano veliko nezakonskih otrok izhaja, ki nikdar očeta ne poznajo. Matere se jih tudi kmalo odkrižati skušajo in jih za pastirje v službo dajo. Oba, pastirček in telček, v nevednosti dorasteta. Iz teleta bo volé, iz pastirja pa hlapec (če ne prej hudodelec), po duhu voletu kolikor toliko soroden, s katerim je na planini zrastel. Izgledov je brez vsega števila mnogo več, kakor po drugih deželah, kjer konkubinatus ni navada, ampak izjema, ktera se vsem poštenim studi. Na Koroškem pa je to huda, že stara rana. Ako pojde tako dalje, gorje Korošcem in koroški deželi!

— Ravnatelj Hagenauer v Lincu, ki je pred nekako dvema mesecema veliko svoto novcev izneveril, je bil na štiri leta hude ječe obsojen. Državni pravdnik je proti premajhni kazni pritožbo vložil, ktero je višja sodnija tudi potrdila in kazeno od štirih na sedem let povikšala.

— Nesreča in trpljenje na morji. Angleški parnik „Knight of the Bath“ se je 17. junija t. l. ob arabskem nabrežju ponesrečil. Parnik zadel je pri jako viharjem morju ob podmorsko skalo in se hudo poškodoval. Razburjeni valovi branili so mornarjem groblje zapustiti. Z največjo težavo posrečilo se jim je, da so jedno ladjico v morje spustili, ktero je šest mornarjev s tretjim častnikom zasedlo. Komaj je bila ladjica na vodi, vže jo je razburjen val z vso silo ob razdejan parnik treščil, na kar eden mornarjev iz bojazljivosti v vodo poskoči in odmah so ga peneči valovi pogoltnili. Na to so valovje ladjico dalje po morji podili in nihče je ni več videl. Druga v morje spuščena ladjica zdržavala se je z veliko težavo v obližji parnika, raz kterega so silni valovi

polagoma šestnajst mornarjev poplavi, ktere je vse ladjica pobrala in se z njimi nekaj dni na površji vzdržavala. Reveže je vroče tropično solnce pripekalo in so neznanske bolečine prestajali zaradi hude lakote in žeje. Bili so popolnoma brez vsacega živeža. Čez dolgo časa posreči se jim, da so dosegli otok „Kurja-Muria“ in z veseljem vesljali so proti kraju. Žive duše ni bilo na otoku čutiti. Komaj je pa poslednji mož na suho stopil, jih že nad 200 divjakov z groznim krikom izza grmovja obsuje, jih polové in jim obleko raz života potrgajo in so jih tudi že poklati hoteli. Žene teh divjakov prosile so pa za njih življenje in zamorci so jim ga res velikodušno podarili. Nesrečniki so se nagi, lačni in žejni dalje podali in čez dolgo časa na usmiljene arabske ribiče zadeli, ki so jim prve hrane iz rajža in pečenih rib za hrano podali. Še le čez mnogo tednov dobil jih je drug anglešk parnik, ki jih je vse srečno v Bombaj pripeljal.

— Poljski slikar Matejko — posredovalec pri ženitvi. V nekem poljskem mestu (kje, ni rečeno) živi mlad poljski slikar, ki prav lepo bodočnost obeta, kajti izvanredno je nadarjen. Ta revež si je mislil, da bi bilo dobro vzeti hčerko bogatega trgovca, ki pa ni nič kaj umetnosti, ki se tako slabo „izplačuje“, prijatelj in zaradi tega tudi ni pri volji slikarju svoje hčerke dati. Vse nič ne pomaga! Najeli so konečno poštenjaka, in ta je šel starega „kramarja“ pregovarjat, da je slikar umetnik prve vrste in da ima jako sijajno prihodnost pred seboj. Oče dekletov se nekaj časa premišljuje in pravi: „Dobro, ako me Matejko zagotovi, da bo iz mladenca kaj ob svojem času, potem mu jo dam v božjem imenu, njemu bom verjel.“ Ne dolgo potem dojde od Matejka pismo, ktero so odmah trdosrčnemu trgovcu izročili, v katerem se je sledeče spricalo bralo, če tudi Matejko ni vedel, zakaj ga piše. „Na željo gospoda N. priznavam, da ima mladi J. v resnici talent, kteri ga bo med prve poljske umetnike postavil, ako se bo primerno gojil.“ Stari trgovec je tudi na to še premišljeval, ali bi, ali ne; ker pa dane besede vendar ni hotel prelomiti — se je konečno vendar le mladi slikar po Matejkovem priporočilu s hčerjo trgovca poročil.

— Ruski porotniki v Perejaslavu oprostili so nekega Vasilija Iljašenka, ki je sam pripoznal, da je oderuškega žida vstrelil. Žid ga je ivsesaval hujše kakor pijavka, in Vasilij storil je hudodelstvo v razburjenosti, ker mu je žid polje vzeti hotel. Kmetje so oproščenemu Vasiliju roke poljubovali; gotovo znamenje, kako in koliko morajo ruski kmetje od židov trpeti!

— Hud potres je bil na otoku Chios in na poluotoku njemu nasprotnem na kopni zemlji male Azije. Sunki so trajali le kake sekunde, a razdejanje je silno in sega notri do Smirne. Med Vurla in Česma so posute skoraj vse vasi, več ko 20.000 ljudi brez strehe, a 1000 mrtvih ali poškodovanih. Prebivalci mesta Česme so se rešili na barké. Veliko čolnov z ljudmi prenapolnjenih se je potopilo. Na Chiontu nesreča ni tako velika. Povsod pa manjka živeža in potrebuje se nagla pomoč.

— Blizo Aleksandrije se je zopet Kolera prikazala. Do sedaj so štirje ljudje umrli.

Telegrami „Slovenca“.

Budapešt, 21. okt. Časnik „Ungarische Post“ pravi, da je novica o tem, da bi bil nuncij Vannutelli pri ministru Tiszi oporekal načrtu postave o zakonih med kristjani in judi, popolnem izmišljena.

Temešvar, 22. okt. Grof Štefan Batthyany in dr. Julij Rosenberg sta se v dvoboju streljala danes zjutraj s pištolama; grof Batthyany je bil zadet v čelo in takoj mrtev.

Dunajska borza.

20. oktobra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 50	kr.
Sreberna	78	95
4% avstr. zlata „renta, davka prosta	99	30
Papirna renta, davka prosta	93	—
Ogerska zlata renta 6%	119	50
„ „ 4%	86	70
„ papirna renta 5%	85	35
Kreditne akeije	160 gld.	282
Akeije anglo-avstr. banke	120 gld.	106
„ avstr.-ogerske banke	838	—
„ Länderbanks	105	10
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	119
4% „ „ „ 1860	500	131
Državne srečke iz l. 1864	100	167
„ „ „ 1864	50	166
Kreditne srečke	100	168
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	19
5% štajerske zemljišč. odvez. obligae.	104	—
London	120	—
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	70
Francoski napoleonid.	9	52 ¹
Nemške marke	58	80

Podpisana si dovoljujem prečistiti duhovščini naznaniti, da pod skušenim delovodjo nadalje oskrbujem

pasarstvo in srebernarstvo

po smrti gospoda Mateja Schreinerja in prosim, da se tudi meni na dalje skazuje zaupanje, ktero si je moj ranjki soprog pridobil, ker tudi v bodočnosti se bode ravnalo in delalo, kakor dosihmal, pošteno in po nizki ceni. (1)

S spoštovanjem

M. Schreiner-jeva vdova.

V Ljubljani 20. okt. 1883.

Gospodu Gabrijelu Piccoli, lekarju v Ljubljani.

Vaša „Francova esenca“ je edino zdravilo, ki se mojemu želodcu prilaga. Po vsakem zavžitju mi je lažje in bolje.

Kamnje pri Černici 1883.

Josip Sovdat, župnik.

Enajst let že trpim na zabasanji in hemeroidah in ne poznam ga zdravila, da bi mi toliko pomagalo, kakor Vaša „Francova esenca“, za ktero se Vam najlepše zahvaljujem.

Ivan Zehrou, Gorenje Ležce, Kranjsko.

Prosim, da mi odmah pošljete 100 steklenic Vaše izvrstne „Francove esence“.

Aleksandrija v Egiptu meseca avgusta 1883.

Marija Dolinsh.

Prosim uljudno za 24 steklenice Vaše „Francove esence“, ki je nedvomljivo najboljši pripomoček zoper kašelj, hemeroidje, mrzlico v želodcu in gliste.

Pulj meseca decembra 1882.

Josip vitez Scordili, c. k. policijski komisar.

Vašo „Francovo esenco“ s sijajnim uspehom rabim. Prosim odmah za 24 steklenic na povzetje.

Trdnjava Ivangrad na Hrvaškem meseca avg. 1883.

Josip Marničič, usnjarski mojster.

Francova esenca je pomagala že tisočim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi boleznj v želodcu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico itd., ki so vse nevarne, če se v pravem času ne ozdravijo. Steklenica 10 kr.